

майновий інтерес, заснований на фактичній монополії.

Загалом у німецькому праві (як і в інших країнах континентальної системи прав) поширеною є думка про те, що комерційна таємниця, виробнича таємниця, ноу-хау належать до таких нематеріальних об'єктів, які не можуть бути врегульовані традиційним інструментарієм права власності або права інтелектуальної власності (виключних прав). Тому вони потребують іншого механізму правового регулювання, відмінного від традиційного. У Німеччині велике значення приділяється також практиці застосування ноу-хау. Норми права, які регулюють майнові інтереси та питання, пов'язані з передачею ноу-хау, договірними відносинами в цій галузі, а також питання збереження секретності ноу-хау та відповідальності за її порушення, включено до різних законів: у Закон Німецького цивільного уложення, Закон про заборону обмеження конкуренції, Закон про заборону недобросовісної конкуренції, Патентний закон, Закон про винаходи службовців, Кримінальний кодекс та інші. Але однозначного розуміння терміна «ноу-хау» в законодавстві немає.

Зважаючи на наведене, можна зробити висновок, що законодавство Німеччини розглядає комерційну і виробничу таємницю, секрети виробництва, ділові секрети, ноу-хау з позиції фактичної монополії, а не права інтелектуальної власності чи речового права власності. При цьому поняття секрети виробництва, ділові секрети, ноу-хау практично не розмежовуються, оскільки їх відмінності вважаються незначними. Тому до них належать не тільки охоронювані винаходи, виробничі процеси, конструкції, а й інші збагачуючі техніку досягнення. Загальною рисою секретів виробництва і ноу-хау вважається можливість передачі такої інформації за договором, з обов'язковою умовою дотримання конфіденційності. Хоча, звичайно, особливо важливі секрети виробництва, які дозволяють фірмам отримувати більше прибутку, повинні триматися в секреті і не передаватися.

1. Якубівський І. С. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 522 с.

Данило ФЕДОРЕНКО

курсант ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Науковий керівник:

Марина ЮНІНА

доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ФОРМИ ДОВІРНОСТІ В УКРАЇНІ

Актуальність наукових досліджень у сфері інституту добровільного представництва в цивільному праві, а водночас і правової природи довіреності зростає у міру розвитку суспільних відносин і необхідності залучення для вчинення юридично значущих дій представників юридичних і фізичних осіб, що й зумовлює актуальність дослідження цього питання.

За змістом ст. 1000 ЦК України договір доручення є двостороннім правочином, що в основному визначає права та обов'язки, а також межі відповідальності повіреного (особи, яка має діяти на підставі переданих їй довірительом повноважень).

Представництво однієї особи іншою потребує документального підтвердження. Зрозуміло, що у представництві на підставі акта це буде сам адміністративний акт, у разі законного представництва – відповідні документи (свідоцтво про народження, відповідно до якого батьки є представниками дитини), а договірне представництво оформлюється довіреністю або в інших формах, передбачених законодавством) [1, с. 55].

Проте, як і з багатьох інших питань, щодо форм існування довіреності в науці цивільного права немає єдності. У ч. 1 ст. 245 Цивільного кодексу України зазначено, що формі довіреності має відповідати формі, в якій, відповідно до закону, має вчинятися

правочин, а отже, якщо правочин, який має вчинити представник відповідно до закону, дозволено вчиняти в усній формі, то і довіреність може існувати як «усне уповноваження».

Оскільки ЦК України не встановлює наслідків недотримання письмової форми довіреності у вигляді її недійсності, то «всі дії, вчинені повіреним на підставі словесного повноваження, повинні зберігати свою силу, так само як і саме повноваження». Недотримання простої письмової форми довіреності зумовлює неможливість доказування наявності повноваження за допомогою показань свідків. Очевидно, що усною довіреністю в такому разі називають «усне уповноваження», яке можливе тоді, коли пред'явлення представником письмової довіреності не є обов'язковим [2, с. 88].

Довіреність і договір доручення відрізняються за критерієм форми існування. Відповідно до ч. 3 ст. 244 ЦК України довіреністю є письмовий документ, що видається однією особою іншій, для представництва перед третіми особами. Із зазначеного випливає імперативно встановлена письмова форма довіреності. Стосовно договору доручення, то його обов'язкова письмова форма не визначена. Законодавець не випадково залишив таку досить велику можливість для укладення договору доручення в усній формі. Адже необхідність у допомозі з надання тих чи інших юридичних дій (особливо між громадянами) може виникнути раптово, коли їм не до складання документів [3].

Однак, навіть укладення договору доручення в усній формі не дає змогу говорити про те, що ці відносини виникають без будь-якого документального, юридично значущого підтвердження. Зокрема, обов'язковим документом, який довіритель повинен видати повіреному за договором доручення, є довіреність. Важливо відзначити, що довіреність насамперед видається для поінформованості третіх осіб, тобто для того, щоб вони могли переконатись, що дійсно конкретна особа уповноважена від імені довірителя виконувати чітко визначені у ній юридичні дії та вчиняти правочини [3].

Особисто ми вважаємо, що довіреність – це надзвичайно важливий документ, що дійсно надає можливість іншій особі виконувати різні функції від імені довірителя. Це скорочує час на виконання важливих бюрократичних справ та надає можливість перекласти свої обов'язки на іншу особу, що є великою перевагою.

Сьогодні доволі актуальним є питання можливості видання довіреності в електронній формі. Гострота проблематики зумовлена, по-перше, викликами сучасної діджиталізації, та спрощення і полегшення цивільного обороту, а по-друге, програмою уряду стосовно переведення різних послуг в цифрову площину. Планується одночасне функціонування електронних довіреностей з їхніми паперовими версіями у формі PDF-файлу з електронним підписом нотаріуса. У такому випадку, як вказує Л. Саванець, зникне необхідність фізичного передання довіреності поштою або кур'єром, якщо представник та довіритель знаходяться територіально віддалено один від одного. Електронну довіреність можна буде відправити на електронну пошту або в месенджер, що істотно спростить представницькі відносини [3].

Проте, розглядаючи довіреність з іншого боку, можна побачити певні ризики, адже іноді повірений може мати погані наміри та юридичну можливість використати надані йому повноваження на свою користь. Саме тому важливо конкретно та уважно прописувати, які саме повноваження надаються, з якою метою, в якій сфері та на який строк. Не варто надавати довіреність на рік, якщо справа займає тиждень чи два. Тому ми вважаємо, що такий важливий документ, як довіреність, має бути складений у письмовому форматі та бути нотаріально завереним.

1. Серая А. Поняття і правова природа довіреності. *Підприємництво, господарство і право*. 12/2016. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/12/10.pdf>.

2. Серая А. Деякі питання щодо форми довіреності. *Національний юридичний журнал*. 2018. URL : http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/4/part_2i/20.pdf.

3. Саванець Л. Довіреність та договір доручення: порівняльний-правовий аналіз. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 4(24). URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41973/1/%D0%A1%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C.pdf>.